

D R E P T U L

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTOR: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATEOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R :

Din regimul dotal, de d-l Grigore Dimitrescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II: D. Nicolau cu Ministerul public.*

Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III: Ministerul de interne cu C. Bărbulescu.

Curtea de apel din București, secțiunea I: Ministerul domeniilor cu Obștea locuitorilor de pe moșia Statului «Făurei». — Observație de d-l D. Alexandresco.

Tribunulul județului Romanși: U. Freud cu D. D. Ștefănescu
JURISPRUDENȚA STRĂINĂ. — *Observație de S. R.*

DIN REGIMUL DOTAL

O chestiune: Creditorul unei femei măritate, care a împrumutat acesteia o sumă de bani cu ipotecă într'unul din imobilele dotale cu autorizația tribunalului pentru unul din scopurile prevăzute de art. 1253 din codul civil (procurare de alimente familiei, plata datoriilor anterioare căsătoriei, facere de reparațiuni la imobile, etc.), poate el, în caz de neîntestulare, să urmărească și alte imobile dotale decât acel asupra căruia i s'a constituit dreptul său de ipotecă? Socotim că nu, și iată motivele pe cari ne sprijinim această părere:

Femeea măritată e capabilă, cu autorizația soțului său, a face toate actele vieții civile.

Când e vorba însă de o femeie căsătorită sub regimul dotal, capacitatea ei este restrânsă ordecâteori aceste acte ar avea de efect, fie direct, fie indirect, înstrăinarea imobilelor dotale. De aceea sunt interzise femeii dotale:

1° Vânzarea, donația, schimbul, etc. imobilului dotal, căci toate acestea constituiesc înstrăinări ale imobilului;

2° Ipotecarea, constituirea de drepturi reale de

uzufuct, uz, etc. ..., cari sunt înstrăinări parțiale ale imobilului;

3° Obligațiuni, cari să se poată executa asupra imobilelor dotale ale femeii, în virtutea gajului general al creditorilor, și care ar constitui înstrăinări eventuale ale acestor imobile.

Dacă observăm toate aceste acte interzise femeii, găsim o deosebire între ele: pe când în cazurile de sub No. 1 și 2, de vânzare, donație, constituiri de drepturi reale, etc., întreaga operațiune e nulă, de oarece ar avea ca efect direct și imediat înstrăinarea dotei, fapt oprit de lege; în cazul obligațiunilor contractate de femei, operațiunea nu e nulă, întrucât nu are ca efect direct și imediat înstrăinarea imobilelor dotale. Obligațiunea este perfect valabilă, căci femeea dotală este deplin capabilă a se obliga, bine înțeles cu autorizația bărbatului. Legea nu restrânge capacitatea ei în ce privește orice fel de obligațiuni. Ordecâteori însă o asemenea obligație se execută asupra imobilelor dotale, legea se opune. Creditorul nu are de ce se plânge, el știe bine că imobilele acestea nu sunt alienabile și nici sezisabile, că legea le scoate din gajul general al creditorilor. Vedem deci în cazul acesta o operațiune cu două fețe, valabilă în ce privește crearea unei obligațiuni în sarcina femeii, nulă în ce privește expunerea imobilelor dotale la o urmărire eventuală în caz de neexecutare a obligațiunei.

Femeea nu poate deci înstrăina în tot sau în parte imobilele dotale, din contră se poate obliga, fără însă ca obligațiile sale să expună imobilele la urmărirea creditorului. Aceasta e regula generală.

Se știe însă că în unele ipoteze, ca spre exemplu pentru a scoate dela închisoare pe soț, sau pentru a face reparații de conservarea imobilelor, etc. ...,

legiuitorul permite alienarea imobilelor dotale. Și face aceasta, fiindcă găsește că există un motiv mai puternic decât acel ce l-a determinat să pronunțe inalienabilitatea imobilelor dotale. În toate cazurile, înstrăinarea se poate face însă numai cu permisiunea justiției și cu îndeplinirea de anumite forme.

Dealtfel, această înstrăinare poate fi de mai multe feluri, după distincțiunile făcute mai sus, sau o înstrăinare imediată totală, sau o înstrăinare imediată parțială, sau o înstrăinare eventuală prin supunerea la urmărirea creditorului a unor bunuri dotale pentru caz de neplata unei datorii.

Conform acestor principii, când pentru unul din motivele enumerate la art. 1253 din codul civil, femeia va voi să vândă, să ipoteceze, sau să se împrumute, dând drept gaj creditorului averea sa dotală, ea va trebui să ceară autorizația justiției, și această autorizație va avea de efect a ridica incapacitatea femeii relativ la înstrăinare. Așa :

1° În caz de vânzare, cumpărătorul va deveni proprietar al imobilului vândut ;

2° În caz de ipotecare, creditorul va putea urmări imobilul ipotecat, dacă obligațiunea nu se execută la termen, și aceasta de oarece cu toate că legea scoate în principiu din gajul creditorului imobilele dotale, se face o excepție, și se dă în gajul său imobilul asupra căruia s'a autorizat constituirea ipotecei, conferindu-se creditorului dreptul de suită și dreptul de preferință inerente ipotecei ce s'a constituit în favoarea sa ;

3° Ce se întâmplă în caz de obligațiune pură și simplă, fără garanție reală, contractată de femeie ? Dacă cineva consimte a împrumuta femeii o sumă care să slujească la unul din scopurile prevăzute de art. 1253, fără a cere și obține un drept de ipotecă ? Împrumutul va fi, după cum am spus mai sus, perfect valabil, însă creanța nu va putea fi executată asupra imobilelor dotale, fiindcă înstrăinarea eventuală, ce poate rezultă din urmărirea lor, provocată de neexecutarea obligației, nu a fost autorizată de tribunal.

Quid însă dacă presupunem că împrumutul s'a făcut cu permisiunea justiției ? Ei bine, în acest caz, prin autorizarea justiției, s'a ridicat incapacitatea femeii, și ea a fost autorizată a-și constitui ca gaj creditorilor săi aceste imobile, pe cari altminteri nu are capacitatea de a le angaja pentru plata datoriilor sale. Dacă deci această autorizație e dată, imobilele dotale reintră în gajul creditorului, care va putea, în caz de neexecutare, să le urmărească pe toate, însă neavând nici drept de suită,

nici drept de preferință, va fi nevoit a respecta alienarea făcută de proprietara debitoare, și a suferi concursul celorlalți creditori chirografari, cari ar avea și ei dreptul a urmări aceste imobile.

Am presupus, pentru rezolvirea acestei ipoteze, că tribunalul a dat o autorizație prin care permitea femeii de a se împrumuta pentru unul din scopurile prevăzute la art. 1253, și a-și afecta drept siguranță toate imobilele sale dotale, a-și pune tot patrimoniul său la dispoziția creditorului, în caz de neexecutare, așa cum face orice debitor obligat personal, pe care art. 1718 c. civ. îl declară « ținut a îndeplini îndatoririle sale cu toate bunurile sale mobile și imobile, prezente și viitoare ». Dar aceasta numai ca presupunere. Fiindcă nu credem că există vre-un caz în care o asemenea autorizație să se fi dat. În adevăr, o asemenea autorizație este foarte gravă (este mult mai gravă decât autorizația de a-și ipoteca un imobil dotal pentru siguranța unui creditor, după cum va rezultă din observațiunile noastre). Ea pune la dispoziția acestui creditor, care are aerul că e un simplu creditor chirografar, fără drept de suită și drept de preferință, toată averea dotală a femeii, fără ca măcar acest creditor să aibă riscurile unui creditor chirografar ordinar, fără ca el să se resimtă de lipsa dreptului de suită și de preferință ce ar avea un creditor privilegiat. În adevăr, cine poate fi mai privilegiat decât dânsul ? Că n'are dreptul de suită ? Dar inalienabilitatea imobilelor dotale îi e o garanție suficientă. Că n'are drept de preferință ? Dar cari vor fi creditorii cari să concureze cu el asupra imobilelor dotale, dată fiind inezisabilitatea imobilelor dotale ?

Cu toate că o asemenea autorizație nu se dă niciodată de tribunal, ne-am imaginat că ea s'ar da, și am văzut consecințele ce ar atrage : toate imobilele dotale ar reintră în gajul creditorului care a împrumutat cu permisiunea justiției.

Să venim acum la o ipoteză care să prezintă în practică, și pe care ne-am propus a o rezolva.

Un creditor al unei femei dotale care i-a împrumutat bani pentru unul din scopurile prevăzute de art. 1253, și căruia s'a constituit o ipotecă, va putea el, în caz când nu se îdestulează din urmărirea imobilului ipotecat, să mai urmărească și celelalte imobile dotale ? De sigur că nu, fiindcă celelalte imobile nu intră în gajul său general, întrucât femeia nu a fost autorizată să le înstrăineze, expunându-le la o eventuală urmărire din partea creditorului.

Să nu se zică că creditorul din momentul ce împrumutul a fost contractat cu autorizația tribunalului, are toate drepturile unui creditor în favoarea căruia totalitatea a fost suprimată și care, pe lângă

aceste drepturi, mai are și o garanție în ipoteca constituită, așa că în caz de neîndestulare din urmărirea imobilului ipotecat, să poată recurge conform regulilor generale la cealaltă avere a debitorului.

Căci zicându-se astfel, se uită că tribunalul nu a autorizat pe femei să împrumute, nu a autorizat-o să se oblige, și nici nu avea a se pronunța asupra acestui punct, care nu intră în căderea sa; nu i-a ridicat și nici nu avea să-i ridice incapacitatea relativ la obligația ce voia să contracteze, ci i-a ridicat, așa cum era rolul tribunalului după lege, incapacitatea relativ la înstrăinarea imobilului dotal, autorizând-o să-l ipoteceze, după cum în alte cazuri ar fi autorizat-o să-l vândă, sau să-l ofere împreună cu altele ca gaj general creditorului.

Tribunalul avea să se ocupe și s'a ocupat de actul femeii numai într'atât, întrucât acest act avea de efect înstrăinarea directă și imediată sau eventuală a imobilelor dotale, și a zis femeii: «Te autoriz ca pentru unul din scopurile prevăzute în art. 1253, să-ți înstrăinezi cutare imobil dotal, constituind o ipotecă în favoarea creditorului d-tale».

Prin aceasta, creditorul s'a mulțumit cu garanția ce i-a fost acordată, și nu are de ce să se plângă dacă nu se îndeștează în caz de urmărire.

A zice că acest creditor ar putea urmări și cealaltă avere dotală, ar fi a i se recunoaște dreptul general de gaj asupra tuturor imobilelor; or, dacă aceasta e adevărat în regulă generală, principiile sunt schimbate în materie de dotalitate, unde din contra creditorii femeii nu au drept gaj imobilele sale dotale, și unde pentru a putea urmări aceste imobile, trebuie o autorizație specială a justiției.

Trebuie deci ca justiția în mod formal să autorizeze înstrăinarea pentru ca imobilele să intre în gajul creditorilor. Ceeace justiția nu autoriză, nu intră în acest gaj. Dacă deci această justiție autoriză pe femei să înstrăineze imobilul dotal ipotecându-l, și numai la atât se mărginește autorizația sa, mai putem oare în caz de neîndestulare a creditorului să permitem acestui creditor să se ducă și la celelalte imobile dotale? Ca să răspundem afirmativ, suntem siliți să recurgem la principiile generale, după cari creditorul ipotecar neîndestulat poate urmări și cealaltă avere a debitorului, care e gajul său. Dar am spus că aceste principii sunt răsturnate în materie de dotă, și că creditorul nu mai poate recurge la altă avere dotală care, în lipsa unei autorizații speciale, nu face parte din gajul său.

Principiile generale se aplică în regulă generală, evident, și de aceea acest creditor neîndestulat va

putea recurge orcând la averea parafernala a femeii dotale, dar nu la cea dotală, care nu intră în gajul său, fiindcă femeia nu a fost capabilă a-și expune la o asemenea înstrăinare imobilele sale dotale, și nici această incapacitate nu i-a fost ridicată decât numai relativ la imobilul ipotecat.

Iași.

GRIGORE DIMITRESCU

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNEA II

Președinta d-lui N. Mandrea, președinte

D. Nicolau cu Ministerul public

SECHESTRU JUDICIAR. — NEDEPUNEREA LA TIMP A SUMELOR INCASATE. — ABUZ DE INCREDERE. — ELEMENTELE ACESTUI DELICT. — ART. 615 ȘI 520 PR. CIVILĂ. — ART. 330 C. PENAL.

Sechestrul judiciar, în caz de nedepunerea sumelor percepute, are a fi condamnat numai la despăgubiri cari consistă în plata dobânzilor și în repararea oricărei daune cauzate prin nedepunerea la timp, iar acțiunea publică nu poate fi pusă în mișcare decât atunci când delictul de abuz de încredere, așa cum îl formulează art. 330 din codul penal, este consumat, adică când există prejudiciu, în deosebire de depozitarul de bani publici, care are a fi urmărit la simpla constatare a lipsei banilor.

No. 3250. — Casată, în urma recursului făcut de D. Nicolau, deciziunea Curței de apel din București, secțiunea I, cu No. 497 din 1909.

S'au ascultat: d-nii avocați P. Capeleanu, P. Sadoveanu și C. C. Arion, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l procuror St. Stătescu, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor de casare invocate:

I. «Violarea art. 330 c. penal și a art. 615 pr. civilă, combinate cu art. 422, 483, 488, 489, 519 520 pr. civilă.

Elementele delictului de abuz de încredere sunt prejudiciul și reaua credință. În specie, sechestrul judiciar, după toate dispozițiile legale cuprinse în codul de procedură civilă, trebuie să fie o persoană solvabilă, cu îndatoriri anume specificate, din cari cele mai principale sunt: «o gestiune bună urmată de predarea socotelilor și depunerea sumelor incasate». Nicăieri codul de procedură civilă nu indică termenul înăuntrul căruia să se predea socotelile și să se depună sumele incasate; afară numai de art. 520 pr. civilă, care prin analogie se poate aplica și în ipoteza art. 615 pr. civilă, cu alte vorbe, procesul dintre părți relativ la proprietatea unui lucru, nefiind terminat, sechestrul judiciar este totdeauna în termen să depună socotelile și sumele incasate.

II. «Un alt element al delictului de abuz de încredere în cazul de față, este intenția frauduloasă în combinație cu o gestiune rea și săvârșire de fapte ilegale, cari să primească în mod efectiv un prejudiciu. Acest element al delictului trebuie să rezulte din probe

evidente și existența lui trebuie să fie motivată de Curte. În specie, Curtea nu motivează cum există intenția frauduloasă, fără de care nu e loc la aplicarea art. 330 c. penal, ci se mulțumește a conchide la existența acestui element, bazându-se pe niște prezumțiuni datorite neglijenței, cel mult, anume: că s'a făcut o depunere de bani în *extremis*; că nu s'ar fi dat socoteli (lucru neexact în fapt); că nu s'a făcut cheltueli; că, în fine, s'ar fi nesocotit somațiunile parchetului și ale tribunalului. Din aceste prezumțiuni, singura care ar fi făcut ca art. 330 c. penal să fie aplicabil, este că dacă nu s'ar fi depus nici în *extremis* banii, atunci ar fi existat și prejudiciu și intenția frauduloasă; încolo, toate celelalte fapte puse în sarcina sechestrului judiciar, chiar dacă ar fi adevărate, nu pot da naștere nici unui delict și nici nu pot fi dovadă eficace pentru existența intențiunei frauduloase în comiterea altui delict special. Prin urmare, în caz când o depunere de bani în *extremis* nu valorează cu o lipsă de prejudiciu, încă Curtea de apel urmă să motiveze cu probe temeinice existența intențiunei frauduloase, fără de care nu se poate aplica art. 330 c. penal.

«Deci și al doilea motiv, în sine, constituie tot o violare a art. 330 c. pen., în sensul că prin deciziune nu se motivează intenția frauduloasă».

Având în vedere că prin deciziunea Curței de apel din București secția I, din 11 Mai 1909, supusă recursului, recurentul C. Nicolau este condamnat conform art. 330 din codul penal, fiindcă el ca sechestrul judiciar pentru administrarea averii imobile a fraților Iorgulescu, n'a depus suma de 750 lei, un câștiu perceput dela acest imobil, cu toată somația parchetului tribunalului Ilfov, urmată în urma denunțării unui Iorgulescu;

Având în vedere că Curtea de apel constată că nu este prejudiciu, de oarece suma cerută este depusă, dar pentru că depunerea n'ar fi fost făcută la timp;

Considerând că îndatoririle sechestrului judiciar sunt determinate de art. 615 și 520 din codul de procedură civilă, că în caz de neîndeplinire a îndatoririlor presupuse, de exemplu în caz de nedepunerea sumelor percepute, precum se impută recurentului, el are a fi condamnat la despăgubiri, cari despăgubiri au a consista în plată de dobânzi și în repararea ori-cărei daune cauzate prin nedepunere la timp;

Considerând că dacă e vorba însă a urmări pe un sechestrul judiciar și pe cale penală, conform art. 330 din codul penal, trebuie ca pentru aceasta să fi cauzat un prejudiciu, fiindcă delictul de abuz de încredere, așa precum îl formulează art. 330 din codul penal, nu se consideră ca consumat, decât când e prejudiciu; că, în această privință, dacă instanțele de fond constată că nu este prejudiciu, nici nu se poate consuma delictul conform art. 330 din codul penal, că nu se poate zice încât privește delictul prevăzut de art. 330 din codul penal că ar fi prejudiciu, fie că nu s'a depus suma încasată, sau că nu s'ar fi depus după o somație a unei autorități oare-care, fiindcă pentru consumarea acestui delict, totul atârână dela atitudinea acelu indrituit și dacă acesta consimte sau declară că n'are nici o pagubă, nici nu e prejudiciu în sensul penal, și prin aceasta este înlăturată aplicarea art. 330 din codul penal;

Considerând că aceasta se justifică, fiindcă trebuie să deosebim între depozitarul de bani publici și între un sechestrul judiciar; că, dacă acela, în caz de constatare a lipsei banilor, are a fi urmărit, nu tot așa și pentru sechestrul judiciar, când indrituitul declară că nu a resimțit un prejudiciu oare-care, pentru că s'a depus suma, și prin aceasta s'a dovedit că nu e insolubil și că e în stare a depune suma încasată și datorită.

Pentru aceste motive, casează.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 16 Decembrie 1909

Președinta d-lui G. P. Petrescu, președinte

Ministerul de interne cu C. Bărbulescu

PENSIUNE.— SERVICIUL PUBLIC. — FUNCȚIONAR. — RETRIBUȚIUNE LUNARĂ.— REȚINERI. — DREPTUL LA PENSIUNE.— ART. 1 DIN LEGEA PENSILOR DIN 1902.

Cuvântul «funcționar» întrebuințat în art. 1 din legea pensiunilor, cuprinde în înțelesul lui pe toți acei cari fac parte dintr'un serviciu public, orcare ar fi el, al Statului, județelor sau comunelor.

Astfel, imprimeria Statului fiind un serviciu public, urmează că un conducător la mașinile acestei imprimerii se consideră ca făcând parte dintr'un serviciu public și prin urmare este funcționar în sensul art. 1 din legea pensiunilor și având dreptul la pensie, cu atât mai mult cuvânt, cu cât i s'a oprit și rețineri din retribuțiunea lunară ce primea.

No. 399. — Casată, în urma opoziției făcută de Ministerul de interne, deciziunea acestei Înalte Curți, sect. III, No. 186 din 1909, prin care s'a respins recursul făcut contra sentința tribunalului Ilfov, secția I, cu No. 66 din 1909, dată în proces cu C. Bărbulescu.

S'au ascultat: d-l avocat Cezar Pascu, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Em. Dan, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Violarea art. 1, 2, 3, 6, 41 și 55 din legea pensiunilor din 1902. Violarea art. 7, 9, 18, 19 și 20 din regulamentul legii generale de pensiuni din 1902. Exces de putere și greșită interpretare a art. 2 din aceeaș lege».

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că, tribunalul a obligat pe Ministerul de interne să restituie lui C. Bărbulescu reținerile ce a făcut din salariul pe care numitul l'a primit pe când era conductor de mașini în serviciul Imprimeriei Statului, pentru motivul că serviciul pe care Bărbulescu îl îndeplinea la imprimeria Statului, deși era salariat lunar, n'ar putea fi considerat cu toate acestea, ca acela adus de un funcționar al Statului, ci ca al unui lucrător manual specializat

într'o anume meserie, care nu s'ar putea asemăna cu serviciul adus de un funcționar care colaborează în mod continuu la un serviciu public;

Considerând că legea pensiunilor în art. 1 a întrebuințat cuvântul de funcționar ca să cuprindă într'ansul pe toți care fac parte dintr'un serviciu public oricare ar fi el, al Statului, județelor sau comunelor;

Că, în adevăr, toate serviciile publice, considerate împreună, așa cum sunt organizate, constituiesc Statul și suveranitatea lui și în acest sens trebuie să se înțeleagă că orice funcționar public deține o parte din suveranitatea Statului;

Considerând că imprimăria Statului este fără îndoială un serviciu public, pentru că ea are de scop să aducă la cunoștința tuturor legile, regulamentele, și decretetele și a le face astfel obligatorii;

Că dar C. Bărbulescu, conductor de mașini la imprimăria Statului a făcut parte dintr'un serviciu public și prin urmare trebuie să fie considerat ca funcționar;

Că, pe de altă parte, tribunalul constată că el a primit o retribuțiune lunară asupra căreia s'au făcut rețineri, astfel că în aceste condițiuni, dănsul urmează să fie cuprins între funcționarii de care vorbește art. 1 din legea pensiilor;

Considerând că tribunalul hotărând astfel, a interpretat greșit art. 1 din legea pensiunilor și prin urmare motivul de casare este întemeiat.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I

Audiența dela 12 Octombrie 1909

Președința d-lui Oscar N. Nicolescu, prim-președinte

Ministerul domeniilor cu Obștea locuitorilor de pe moșia Statului «Făurei»

FRUCTE.— DOBÂNDIREA LOR.— POSESOR DE BUNĂ CREDINȚĂ.— TITLU TRANSLATIV DE PROPRIETATE.— ART. 485 ȘI 486 C. CIV.

FRUCTE.— DOBÂNDIREA LOR.— TITLU PUTATIV.— BUNĂ CREDINȚĂ.— ART. 486 C. CIV.

1° Prin «titlu» nu se înțelege în art. 486 din codul civil mijlocul de probă sau actul exterior prin care o parte poate să-și stabilească un drept, ci cauza eficientă și principiul generator al dreptului. Legea nu cere pentru dobândirea proprietății fructelor două condițiuni distincte: buna credință și un just titlu, ci una singură și anume buna credință, iar titlul translativ nu este decât un element și un mijloc de probațiune a bunei credințe.

2° Dacă titlul putativ nu poate conduce pe posesor la usucapiunea de 10 sau 20 ani, totuș este admis că el este suficient spre a face pe posesorul

de bună credință să dobândească proprietatea fructelor.

No. 267.— Ministerul domeniilor, de o parte, și Obștea locuitorilor improprietăriți pe moșia Statului «Făurei», de altă parte, au făcut apel contra sentinței tribunalului Ialomița, No. 389 din 1907.

S'au ascultat: d-nii avocați Toncescu, din partea Obștei, și C. Sipsomo, pentru Stat.

Curtea,

Asupra apelului făcut atât de obștea locuitorilor improprietăriți pe moșia Statului Făurei, cât și de Ministerul Domeniilor, în contră sentinței No. 389 din 1907 a tribunalului Ialomița, apeluri conexe prin încheierea Curții cu No. 1771 din 1890;

Având în vedere că prin această sentință, tribunalul a admis în parte, opoziția făcută, de obștea locuitorilor improprietăriți pe moșia Statului Făurei, pendinte de comuna Ulmul județul Ialomița, în contră sentinței cu No. 150 din 1900, și a obligat pe numita obște să plătească Statului suma de 4000 lei, venitul la 126 pogoane și 787 stânjeni p., stăpânite din moșia Statului Făurei, calculat dela 10 Octombrie 1887, data intentării acțiunii de către Stat pentru revendicarea sus zisului pământ și până la 20 Noembrie 1899, data executării deciziunii Curței de apel secția I, cu No. 137 din 1894;

Având în vedere că din aceste acte se constată că, în anul 1887, 10 Octombrie, Statul a intentat în contră obștei locuitorilor improprietăriți pe moșia Făurei, acțiune în revendicarea unui pământ în întindere de 126 pog. și 787 st. p. ce numita obște stăpânea, peste acelea ce i se dăduse la anul 1864, iar prin sentința tribunalului cu No. 268 din 1890, confirmată prin decizia Curței cu No. 137 din 1894, statul a obținut câștig de cauză. În urma acestora Statul introduce la tribunalul Ialomița, în ziua de 29 Februarie 1900, o nouă acțiune în contră obștei, cerând venitul celor 126 pogoane și 787 st. p. socotit a 12 lei pogonul, cu începere dela 1864—1899 când Statul a fost pus în posesia terenului;

Această acțiune a fost admisă în parte de tribunal prin sentința cu No. 389 din 1907 contra căreia a făcut apel la această Curte atât obștea cât și Ministerul Domeniilor.

În ce privește apelul obștei locuitorilor improprietăriți pe moșia Statului, Făurei :

Având în vedere că, prin apelul său, obștea tinde la reformarea sentinței apelate și reducerea condemnațiunii sale, numai la venitul aferent celor 126 pogoane și 787 st. p. câștigate de Stat pe timpul dela 18 Iunie 1894, data obținerii hotărârei definitive pentru revendicarea terenului, până la 20 Noembrie 1899, data punerii Statului în posesie;

Că, pentru aceasta, obștea susține că până la data de 18 Iunie 1894, când s'a pronunțat deciziunea acestei Curți

cu No. 137 din 1904, prin care s'a admis definitiv acțiunea în revendicarea celor 126 pogoane și 787 st. p., ea a continuat a posedă cu bună credință terenul revendicat, deci, venitul lui până la acea dată i se cuvine ei;

Având în vedere că această susținere este neîntemeiată căci, deși în drept se recunoaște posesorului care are motive serioase de a se crede proprietar, dreptul la fructe chiar în cursul procesului de revendicare, totuși obștea nu se poate prevala de acest principiu, de oarece nu a dovedit cu nimic că avea motive de a se crede proprietara terenului revendicat și după introducerea acțiunii în revendicare de către Stat;

Că, dar, apelul obștei este neîntemeiat și urmează a fi respins.

În ce privește apelul Ministerului de Domenii;

Având în vedere că Ministerul prin apelul său tinde la reformarea sentinței apelate, în sensul de a se condamna obștea locuitorilor improprietăriți pe moșia Statului Făurei, să plătească venitul celor 126 pogoane și 787 st. p., ce a fost obligată a restitui Statului prin decizia acestei Curți No. 137 din 1894, cu începere dela anul 1864 până la 1899, când Statul a fost pus în posesiunea terenului, de oarece obștea, neposedând terenul revendicat în puterea unui titlu translativ de proprietate ale cărei vișuri să nu'i fi fost cunoscute, nu a putut posedă cu bună credință, în conformitate cu art. 485 și 486 din codul civil;

Având în vedere că după dispozițiunea acestui text de lege «posesorul nu câștigă proprietatea fructelor decât când posedă cu bună credință»; iar după art. 486 din codul civil «posesorul este de bună credință când posedă ca proprietar în puterea unui titlu translativ de proprietate, ale cărui vișuri nu'i sunt cunoscute»;

Considerând că prin «titlu» nu se înțelege în acest articol mijlocul de probă, actul exterior prin care o parte poate să-și stabilească un drept, ci cauza eficientă și principiul generator al dreptului; că legea nu cere pentru dobândirea proprietății fructelor două condițiuni distincte, buna credință și un just titlu, ci una singură și anume buna credință, iar titlul translativ nu este decât un element și un mijloc de probă a bunei credințe;

Considerând că dacă titlul putativ nu poate conduce pe posesor la uzucapiunea de 10 sau 20 ani, totuși este admis că el este suficient spre a face pe posesorul de bună credință să dobândească proprietatea fructelor;

Având în vedere că locuitorii improprietăriți pe moșia Făurei, susțin că au stăpânit pământul revendicat de stat în credință că le aparținea lor după legea rurală;

Considerând că buna credință se presumă în totdeauna și sarcina probei incumbă celui ce aleagă reaua credință;

Considerând că împrejurarea că obștea locuitorilor, prin reprezentanții săi, a recunoscut dreptul Statului în cursul procesului de revendicare, nu dovedește o posesiune anterioară de rea credință, de oarece din decizia

civilă No. 137 din 1894 a acestei Curți, se constată că după ce s'a ordonat de tribunal o expertiză pentru măsurarea suprafețelor de teren, stăpânite de obște, și după ce acea măsurătoare s'a efectuat, constatându-se că obștea stăpânește 126 pogoane și 787 st. p. peste dreptul său, atunci reprezentanții obștei au recunoscut că acțiunea Statului este justă;

Considerând că întrucât Ministerul nu dovedește prin alt mijloc reaua credință a obștei, rămâne stabilit că obștea a posedat cu bună credință cele 126 pogoane și 787 st. p., până în momentul când Statul a introdus acțiunea în revendicare, și deci, până în acel moment, a perceput valabil veniturile pământului revendicat;

Având în vedere, în ceea ce privește suma reprezentând venitul pământului, pe timpul dela 10 Octombrie 1887, data intentării acțiunii în revendicare din partea Statului, și până la 20 Noembrie 1899 epoca executării deciziei Curței de apel secția I, cu No. 137 din 1894, că tribunalul prin sentința apelată, a obligat pe obște să plătească Statului suma de lei 4000;

Considerând că, Curtea, ținând seamă de veniturile ce poate produce 126 pogoane și 787 st. p. situate în comuna Ulmu, județul Ialomița, pe un interval de 12 ani, găsește că suma alocată Statului prin sentința apelată, a fost bine apreciată de tribunal;

Având în vedere că așa fiind, apelul Ministerul de Domenii este neîntemeiat și ca atare urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge.

Semnați: Oscar N. Nicolescu, I. Stambulescu, D. G. Maxim,
Ar. Alexandrescu.

Observație.—Două sunt punctele curmate prin decizia Curței din București ce publicăm mai sus: 1° ce se înțelege prin titlu în art. 486; și 2° dacă titlul *putativ* poate servi de temei spre a face pe posesor să dobândească proprietatea fructelor.

Asupra primului punct avem puține observații de făcut. În adevăr, deși uneori se înțelege prin *titlu* înscrisul autentic sau privat, care stabilește un drept sau o liberare, precum, de exemplu, în art. 628, 631, 1198 § 4, etc., totuș nu mai încapă îndoială că, în art. 486, ca și în art. 590, 602, 623, 625, 1713 C. civ., etc., prin titlu nu se înțelege înscrisul (*instrumentum*) sau mijlocul de probă prin care o parte poate să-și stabilească dreptul său, ci însăș convenția sau faptul generator al dreptului. Astfel, titlul posesiunii pentru un cumpărător nu este înscrisul care constată vânzarea, ci însăș vânzarea. *Titulus est radix et fundamentum juris prae-*

1) Cpr. Planiol, I, 2291 (ed. 5-a); Mourlon, I, 1449; Ducaur-

Al doilea punct din decizia Curței este relativ la *titlul putativ*.

Prin titlu putativ se înțelege acela pe care posesorul credeă să-l aibă, și pe care însă nu-l are în realitate. De exemplu: după ce un lucru a fost legat posesorului printr'un testament, se descopere mai în urmă un alt testament, care revoacă acest legat, etc.²⁾.

Este aproape generalmente admis că un asemenea titlu nu poate conduce pe posesor la uzucapiunea de 10 sau 20 de ani³⁾.

Chestiunea este însă de a se ști dacă un asemenea titlu conduce pe posesor la dobândirea proprietății fructelor.

Am susținut negativamente în ediția I-a a Comentariilor noastre de drept civil. Acum însă, după matură reflexie, sistemul opus, admis de marea majoritate a autorilor și de Curtea din București, prin decizia ce publicăm mai sus, ne pare mult mai juridic.

În adevăr, art. 123 din codul civil confirmă această interpretare; căci, după acest text, acela care primește o moștenire cuvenită unei persoane a cărei existență este necertă, dobândește proprietatea fructelor percepute de bună credință. Or, titlul acestui posesor este *putativ*, la caz de ivirea adevăratului moștenitor; și cu toate acestea, un asemenea titlu nu-l împiedică de a dobândi proprietatea fructelor.

Este deci mult mai natural de a da art. 486 o interpretare conformă art. 123, decât de a face ca aceste texte să se contrazică, mai ales când această interpretare este conformă tradiției anterioare.

Nu insistăm mai mult asupra acestei chestiuni, ci ne mărginim a trimite la lucrările noastre an-

terioare, unde cetitorii vor vedea motivele puter nice, cari ne-au silit a ne schimba părerea după 20 de ani⁴⁾.

D. ALEXANDRESCO

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ROMANAȚI

Audiența dela 25 Noembrie 1909

Președința d-lui B. B. Varlam, judecător

U. Freud cu D. D. Stănculescu

FALIMENT.— NEPLATA UNEI SINGURE DATORII.— DACĂ DENOTĂ O ÎNCETARE DE PLĂȚI.— ART. 695 C. CIV.

Starea de faliment nu poate să rezulte decât dintr'o stare de încetare de plăți efectivă și permanentă, iar refuzul de a plăti o singură datorie, fiind un caz singular ce nu denotă încetarea plăților în înțelesul art. 695 cod. com., nu poate motivă o declarare în faliment.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea lui U. Freud comerciant din București, prin care cere a fi declarat în stare de faliment comerciantul D. D. Stănculescu, din Corabia;

Că reclamantul susține că a stabilit încetarea plăților cu două cambii protestate, una de 408 lei cu scadența la 22 Decembrie 1907 și alta de 800 lei cu scadența la 10 Maiu 1908;

Că pârâtul susține, în primul rând, că nu este în stare de încetare de plăți intrucât a plătit reclamantului mare parte din valoarea polițelor și că în contul lor nu mai are de plătit decât o mică sumă pe care nu a plătit-o încă, fiindcă reclamantul a refuzat a-i ține în seamă plățile făcute și la numeroasele sale invitații a refuzat a lichida și acest debit;

Că, în al doilea rând, pârâtul susține că nu este în stare de încetare de plăți, fiindcă dela 1907— data poliței produsă de reclamant — și până azi a făcut față tuturilor angajamentelor sale comerciale, și în contra sa nu există nici o poliță protestată sau neachitată la timp și că însuși reclamantul nu l'a considerat în stare de încetare de plăți, tratând cu el afaceri din nou relative la comerțul său;

Considerând că cu chitanțe postale, necontestate de reclamant, pârâtul dovedește că a trimis 3713 lei reclamantului în achitarea datoriilor sale, de care plăți însă reclamantul nu ține socoteală la intentarea acțiunii de față și la cererea de a lămuri contul, răspunde cu o cerere de faliment;

Că neplata celor două cambii pe care se bazează acțiunea, este motivată pe refuzul din partea reclamantului de a ține seamă de plățile parțiale efectuate de pârât,

4) Vezi tom. III al Coment. noastre, pag. 311 urm. și *Pagini juridice* din 1 Februarie 1908, No. 21, precum și numeroasele autorități citate acolo.

roy, II, 100; Demolombe, IX, 597 urm.; Thiry, I, 697; T. Hue, IV, 120; Baudry et Chauveau, *Des biens*, 294, etc. Vezi tom. III al Coment. noastre, pg. 266, nota 4; 309, nota 2; 699, nota 1; 727, nota 1, etc. (ed. 2-a). În cât privește deosebirea între *titlu* și *act*, vezi același tom, p. 266, nota 4, 800, 801, etc. În art. 689, cuvântul *titlu* înseamnă calitatea de moștenitor.

2) Vezi tom. III al Coment. noastre, pg. 311, nota 1 (ed. 2-a) și articolul ce am publicat în *Pagini juridice* din Craiova, anul 1908, No. 21.

3) Vezi numeroasele autorități citate în tom. III al Comentariilor noastre, pg. 312, *ad notam*, precum și Aubry et Rau, II, § 218, pag. 548, 549 (ed. 5-a); Guillouard *Prescription*, II, 570, etc. — *Contră*: Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1888, No. 78.

care cu drept cuvânt se crede întemeiat a refuza plata unui debit nelichid, fără a putea deduce din acest refuz o stare de încetare de plăți;

Că starea de faliment nu poate să rezulte decât dintr-o stare de încetare de plăți efectivă și permanentă, iar refuzul de a plăti o singură datorie ar fi un caz singular ce nu denotă încetarea plăților în înțelesul art. 695 din codul comercial; ca încetarea plăților să motiveze falimentul, trebuie să producă dezechilibrul economic al debitorului alterându-i creditul și alarmând pe creditorii săi; neplata ce n'ar rezulta din acest dezechilibru și n'ar avea un caracter de generalitate, nu poate cauza falimentul (C. din Catania 16 Decembrie 1905, tribunalul din Milan, la 13 Martie 1903; Ingaramo, Jurisprudența comercială, art. 683 nota 71 și următoarele);

Că, în speță, refuzul de a plăti un rest de datorie comercială nu are de loc caracterul de mai sus, nu este nici rezultat al dezechilibrului economic, nici al unei stări generalizate și permanente de insolvabilitate, ci este motivat pe excepțiuni pe care debitorul cu bună credință le poate socoti fondate;

Că neplata, în speță, nu alarmează pe creditori, nu alterează creditul și deci nu produce încetarea de plăți a părâtului, căci dânsul continuă dela 1900—data polițelor—și până azi comerțul său, bucurându-se de același credit ca și mainainte chiar față de reclamant, care și de acum înainte furnizează marfă pe credit și față de toți face față tutulor obligațiunilor sale comerciale;

Că deci acțiunea nefiind fondată, urmează a fi respinsă. Pentru aceste motive, respinge acțiunea.

Semnați: B. B. Varlam, E. M. Sculi.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE CASAȚIE DIN NEAPOLI

— 11 Iunie 1909 —

FOND DOTAL. — ÎNSTRĂINARE. — NULITATE. — DREPT PATRIMONIAL. — CESIONAR. — ART. 1560 C. FR. (1255 C. CIV. ROMÂN).

Dreptul de a cere anularea înstrăinării unui fond dotal nu este un drept personal, ci un drept *patrimonial*. Ca atare, acest drept poate fi exercitat de către un cesionar al femeii, mai cu seamă atunci când acest cesionar a fost împuternicit prin actul de cesiune a exercita acțiunea în numele femeii.

(Din revista *la Legge*).

Observație.— Se admite, în genere, că dreptul acordat femeii de a cere anularea înstrăinării fondului dotal este un drept bănesc sau *patrimonial*. Se contraversează însă chestiunea de a se ști dacă acest drept este personal femeii. Vezi nota în Sirey, 88. 4., p. 31 și D. Alexadresco, tom. VIII, p. 318, 319, precum și numeroasele autorități citate acolo (nota 1) într'un sens și în altul. S. R.

TRIBUNALUL CIVIL DIN GAND

— 18 Ianuarie 1909 —

JOC ȘI RĂMĂȘAG. — ÎMPRUMUTUL FĂCUT UNUI JUCĂTOR CU ȘTIINȚĂ CĂ ACESTA ARE SĂ JOACE BANII ÎMPRUMUTAȚI. — EXISTENȚA UNEI ACȚIUNI ÎN JUSTIȚIE. — ART. 1965 C. FR. (1636 C. ROMÂN).

Art. 1965 C. fr. (1636 C. civ. rom.), care nu conferă nici o acțiune pentru plata unei datorii de joc, nu se aplică aceluia care a împrumutat bani unui jucător spre a jucă înainte, dacă împrumutătorul n'a luat el însuș parte la acest joc,

O asemenea acțiune există chiar în caz când împrumutătorul a cunoscut destinația banilor împrumutați, adică că ei au să fie întrebuințați la joc.

(Din *la Flandre judiciaire*).

Observație.— În vechiul drept francez, ordonanța din 1629 (art. 138) nu conferea nici o acțiune aceluia care împrumutase altuia bani spre a-i jucă. «*Defendons à toute personne de prêter argent, pierreries ou autres meubles, pour jouer, ni répondre pour ceux qui jouent, à peine de la perte de leurs dettes et nullité des obligations*».

În dreptul actual, chestiunea este controversată. Vezi în sensul sentinței de mai sus, Trib. Bruxelles, Sirey, 94. 4. 32 și *Pasicrisie belge*, 94. 3. 127. — *Contră*: Cas. fr. D. P. 92. 1 500; Sirey, 92. 1. 513. Vezi și alte autorități citate într'un sens și într'altul de Baudry et Wahl, *Jeu et pari* (tom. 24), 127, p. 60, nota 5 (ed. 3-a).

S. R.

CURTEA DE APEL DIN GAND

— 25 Aprilie 1909 —

JOC ȘI PRINSOARE. — ORDINE PUBLICĂ. — COMPROMIS. — NULITATE. — ART. 1965 C. CIVIL FR. (1636 C. CIV. ROMÂN). — ART. 339 URM. PR. CIV.

Dispoziția art. 1965 C. civ. fr. (al nostru 1636) asupra datoriilor de joc, este de ordine publică.

Cauzele privitoare la operațiile de joc nu pot în mod legal să facă obiectul unui compromis.

(Din *la Flandre judiciaire*).

Observație. — Doctrina și jurisprudența sunt conforme asupra acestui punct. Vezi Cas. belg., *Pand. périod.* 1892. 5. 41; Baudry et Wahl, *Jeu et pari*, 134, p. 65 (ed. 3-a). Pentru aceleași motive și tranzacțiunea asupra unei datorii de joc este nulă. Baudry et Wahl, *op. cit.* 133; Guillouard, *Jeu et pari*, 66 bis și *Transactions*, 76, etc.

S. R.